

➤ **dr Marcin Galent**, Instytut Europeistyki Uniwersytet Jagielloński, Kraków, Polska

For a New Understanding of the Borderland in the European Union

O nowe rozumienie pogranicza w Unii Europejskiej

W ramach procesów zacieśniania współpracy europejskiej pomiędzy narodami i obywatelami od dawna zwracano uwagę na obszary pogranicza. Rozmiękczenie granic państwowych, czynienie ich jak najbardziej porowatymi i przepuszczalnymi, było jednym z ważniejszych celów programów wspierających procesy integracyjne. Programy takie jak Interreg wspierają współpracę ponadgraniczną, transnarodową i międzyregionalną.

Tymczasem ostatnie rozszerzenie Unii Europejskiej o kraje Europy Środkowej i Południowej spowodowało, że kontakty pomiędzy narodami i obywatelami przestały być organizowane terytorialnie, wzdłuż fizycznie wyznaczonych granic państwowych. Masowe migracje na Zachód spowodowały, że realia sytuacji pogranicza zaczęły się tworzyć w środku wielkich europejskich metropolii, małych miasteczek brytyjskich, czy w okolicy holenderskich, belgijskich, niemieckich i skandynawskich farm. Obecność dużej ilości nowych imigrantów często powoduje identyfikację sprzeczności interesów, prowadzi do napięć społecznych i pojawiania się otwartych konfliktów. Pomimo skali zjawiska, jak dotąd nie pojawił się żaden wspólnotowy instrument, który pomagałby radzić sobie z problemami życia na pograniczu zarówno społecznościom goszczącym, jak i imigrantom. Brak takich programów nie sprzyja godzeniu interesów Europejczyków, utrudnia dialog i pomimo oczywistych korzyści płynących z mobilności obywateli Europy, powoduje spadek poparcia dla całego procesu integracji.

Wydaje się, że już najwyższy czas, żeby zmienić rozumienie pogranicza we współczesnej Europie i zastanowić się, czy na podstawie takiej redefinicji nie udoskonalić programów wspierających integrację europejską.

Referat powstał w oparciu o dwa projekty badawcze: Migracja wahadłowa a procesy europeizacji. Przypadek polskich migrantów w Belgii oraz Migracja i europeizacja. Budowanie tożsamości europejskiej w perspektywie instytucjonalnej i interakcyjnej.

Słowa kluczowe: ***pogranicze, migracje, integracja, programy unijne, koegzystencja społeczna i kulturowa***

Konferencja Atomizacja czy integracja europejska? Transgraniczność w perspektywie (wielo)pedagogiki została dofinansowana z budżetu Województwa Dolnośląskiego.

The Conference "European atomization or integration? Transborder aspects of (mutli)pedagogy" has been co-funded by the Lower Silesian Voivodship.